

Odkaz:

Rozsudek Soudního dvora ze dne 24. dubna 1997, Koninklijke Vereeniging ter Bevoordering van de Belangen des Boekhandels proti Free Record Shop BV a Free Record Shop Holding NV, věc C-39/96, Recueil 1997, s. I-2303¹

Klíčová slova:

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce – Arrondissementsrechtbank te Amsterdam – Nizozemsko – Článek 85 Smlouvy o ES – Článek 5 nařízení Rady č. 17 – Prozatímní platnost dohod uzavřených před přijetím nařízení č. 17 a oznámených Komisi – Prozatímní platnost dohod změněných po oznámení

Předmět:

O výkladu článku 85 Smlouvy o ES a nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články 85 a 86 Smlouvy (Úř. věst. 1962, 13, s. 204), ve znění nařízení Rady č. 59 ze dne 3. července 1962 (Úř. věst. 1962, 58, s. 1655)

Skutkové okolnosti:

(Část „Skutkové okolnosti“ není převzata.)

Právní otázky:

- ¹ Rozsudkem ze dne 1. února 1996, došlým Soudnímu dvoru dne 13. února 1996, položil předseda Arrondissementsrechtbank te Amsterdam na základě článku 177 Smlouvy o ES tři předběžné otázky týkající se výkladu článku 85 téže smlouvy a nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články 85 a 86 Smlouvy (Úř. věst. 1962, 13, s. 204), ve znění nařízení Rady č. 59 ze dne 3. července 1962 (Úř. věst. 1962, 58, s. 1655, dále jen „nařízení č. 17“).
- ² Tyto otázky vyvstaly v rámci sporu mezi Koninklijke Vereeniging ter Bevoordering van de Belangen des Boekhandels (dále jen „KVB“) a společnostmi Free Record Shop a Free Record Shop Holding (dále jen „Free Record Shop“) ve věci dodržování řádu stanoveného KVB pro obchod s knihami v Nizozemsku ze strany Free Record Shop (Reglement voor het Handelsverkeer van Boeken in Nederland, dále jen „řád KVB“).
- ³ Podle tohoto řádu musejí členové KVB dodržovat – prostřednictvím ujednání, které musí být obsaženo v dodacích podmínkách, jež tito členové musejí používat – systém prodejních cen předepsaných maloobchodníkům stanovený tímto řádem, a to i vůči těm, kteří nejsou členy KVB, jako například Free Record Shop.
- ⁴ Ze spisu původního řízení vyplývá, že Free Record Shop uvedla do prodeje s nepovolenou slevou 25 % přibližně tucet knih, které měly být prodány za ceny předepsané podle řádu KVB.
- ⁵ Free Record Shop tvrdí, že předepisování prodejních cen pro knihy, jak je stanoveno řádem KVB, je neslučitelné s článkem 85 Smlouvy. KVB trvá na tom, že jeho řád požívá prozatímní platnosti vyplývající z oznámení předchozího znění tohoto řádu, které KVB, tehdy VBBB, oznámilo Komisi dne 30. října 1962. Podle KVB změny tohoto řádu učiněné po jeho oznámení představovaly pouze zmírnění pravidel týkajících se prodejních cen předepsaných maloobchodníkům.

¹ Jednací jazyk: nizozemština

6 Vzhledem k tomu, že k oznámení došlo v roce 1962 a Komise od té doby nepřijala žádné rozhodnutí, předseda Arrondissementsrechtbank te Amsterdam si klade otázku, zdali řád KVB ve znění platném od 1. ledna 1993 má prozatímní platnost a zdali je nadále možné se o tuto prozatímní platnost opírat, a pokud ano, do jaké doby. Přerušil tedy řízení a položil Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

”

1) Pokud dohoda mezi podniky nebo rozhodnutí sdružení podniků, která(é) má za cíl usměrňovat hospodářskou soutěž, byla(o) přijata(o) před vstupem v platnost nařízení č. 17/62 a byla(o) závčas oznámena(o) Komisi v souladu s tímto nařízením, požívá tato dohoda nebo toto rozhodnutí nadále ‚prozatímní platnosti‘, kterou oznámeným kartelovým dohodám přiznává judikatura Soudního dvora, jestliže Komise na uvedené oznámení žádným způsobem nereagovala?

2) V případě kladné odpovědi, přetrvává tato ‚prozatímní platnost‘ po neurčitou dobu? V případě záporné odpovědi, na jakých okolnostech tedy závisí ukončení ‚prozatímní platnosti‘?

3) Týká se ‚prozatímní platnost‘ pouze dohody nebo rozhodnutí, uvedené(ho) v otázce 1, v podobě, v jaké byla(o) oznámena(o), nebo se vztahuje rovněž na dohody a rozhodnutí přijaté později, které prodlužují tytéž kartelové dohody v pozměněné podobě, v rozsahu, v němž takové dohody nebo rozhodnutí neznamenají rozšíření nebo posílení kartelových dohod s ohledem na fungování a uskutečňování trhu Společenství?“

K první a druhé otázce

7 Podstatou první a druhé otázky předkládajícího soudu, jež je třeba přezkoumat společně, je, zda prozatímní platnost kartelové dohody uzavřené před vstupem v platnost nařízení č. 17 (dále jen „stará kartelová dohoda“), řádně oznámené Komisi před 1. listopadem 1962, končí pouze tehdy, jestliže Komise přijme ohledně této dohody pozitivní nebo negativní rozhodnutí, nebo zda je prozatímní platnost v případě neexistence takového rozhodnutí časově omezena.

8 Ustanovení čl. 5 odst. 1 první věty nařízení č. 17 stanoví, že dohody, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě typu popsaného v čl. 85 odst. 1 Smlouvy, které existují ke dni vstupu tohoto nařízení v platnost a v souvislosti s nimiž strany usilují o použití čl. 85 odst. 3, měly být Komisi oznámeny do 1. listopadu 1962.

9 Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že staré kartelové dohody řádně oznámené Komisi před 1. listopadem 1962 požívají prozatímní platnosti do té doby, než o nich Komise rozhodne (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 28. února 1991, Delimitis, C-234/89, Recueil, s. I-935, bod 48).

10 Tato prozatímní platnost je odůvodněna jednak ochranou právní jistoty v oblasti smluvních vztahů, a jednak zájmy účastníků řádně oznámené staré kartelové dohody. Jak poukázal generální advokát v bodě 16 svého stanoviska, okolnost, že od oznámení staré kartelové dohody uplynula více či méně dlouhá doba, aniž by Komise zaujala jakékoli stanovisko, nemůže mít za následek ukončení prozatímní platnosti této dohody.

11 Z toho vyplývá, že prozatímní platnost staré kartelové dohody řádně oznámené Komisi končí pouze tehdy, když Komise o této dohodě přijme rozhodnutí.

12 Na první dvě otázky je tedy třeba odpovědět tak, že prozatímní platnost staré kartelové dohody oznámené Komisi před 1. listopadem 1962 končí pouze tehdy, když Komise o této dohodě přijme buď kladné, nebo záporné rozhodnutí.

K třetí otázce

13 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda stará kartelová dohoda řádně oznámená Komisi zůstává prozatímně platná i tehdy, když její obsah byl později změněn, pokud provedené změny nerozšiřují ani neposilují její účinky.

14 Podle ustálené judikatury požívají dohody uzavřené po vstupu v platnost nařízení č. 17, které jsou toliko přesnou kopií standardní smlouvy dříve uzavřené a řádně oznámené, stejného režimu prozatímní platnosti jako tato smlouva (viz rozsudek ze dne 30. června 1970, Rochas, 1/70, Recueil, s. 515). Soudní dvůr rovněž uznal, že v případě změn zmírňujících omezující účinek kartelových dohod by se odmítnutí uznat prozatímní platnost rovnalo penalizaci stran dohody, kde tyto dobrovolně omezily jeho působnost, což by odporovalo duchu práva hospodářské soutěže a odrazovalo by strany od zmírňování jejich dohod (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 20. března 1980, Eldi Records, 106/79, Recueil, s. 1137, bod 16).

15 Nicméně tyto úvahy platí pouze tehdy, pokud změny starých kartelových dohod znamenají zmírnění jejich omezujících účinků. Jakékoli posílení nebo rozšíření omezení, byť sebemenší, a tím spíše jakékoli zavedení nových omezení musí být zásadně chápáno jako ukončení staré kartelové dohody, které byla přiznána prozatímní platnost, a jako sjednání nové dohody, která prozatímní platnosti nepožívá. Žádné zřetele právní jistoty totiž neopravňují strany staré kartelové dohody k tomu, aby posilovaly její omezující účinky.

16 Nicméně v případě, že by změna staré kartelové dohody měla za následek zavedení nového omezení, které by bylo oddělitelné od dohody (viz v tomto ohledu rozsudek ze dne 30. června 1966, Société Technique Minière, 56/65, Recueil, s. 337) a nedotýkalo by se její systematiky, nebyla by dotčena prozatímní platnost staré kartelové dohody, ve znění před touto změnou; pouze na dotyčné nové omezení by se nevztahovala prozatímní platnost.

17 Ve světle výše uvedených úvah přísluší vnitrostátnímu soudu, aby posoudil povahu a důsledky změn provedených ve staré kartelové dohodě.

18 Na třetí otázku je tedy třeba odpovědět tak, že řádně oznámená stará kartelová dohoda požívá prozatímní platnosti pouze tehdy, jestliže její podmínky zůstávají nezměněny, nebo dojde-li ke změnám, jestliže tyto změny nemají za následek posílení nebo rozšíření jejich omezujících účinků.

K nákladům řízení

19 Výdaje vzniklé nizozemské a francouzské vládě, jakož i Komisi Evropských společenství, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, se nenahrazují. Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před vnitrostátním soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů

SODNÍ DVŮR (pátý senát)

o otázkách, které mu předložil Arrondissementsrechtbank te Amsterdam rozsudkem ze dne 1. února 1996, rozhodl takto:

- 1) Prozatímní platnost kartelové dohody uzavřené před vstupem nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články 85 a 86 Smlouvy, ve znění nařízení Rady č. 59 ze dne 3. července 1962, v platnost a oznámené Komisi před 1. listopadem 1962 končí pouze tehdy, když Komise o této dohodě přijme buď kladné, nebo záporné rozhodnutí.
- 2) Řádně oznámená kartelová dohoda uzavřená před vstupem nařízení č. 17, ve znění nařízení č. 59, v platnost požívá prozatímní platnosti pouze tehdy, jestliže její podmínky zůstávají nezměněny, nebo dojde-li ke změnám, jestliže tyto změny nemají za následek posílení nebo rozšíření jejích omezujících účinků.